

Tänase euroopaliku riikluse alusväärtused

Tänapäevane Euroopa riik on eeltoodud arengute tulemus. Kokkuvõtvalt võime rääkida neljast legitimeerivast põhiliinist ehk alusväärtuste kimbust, mille kaudu kujuneb riigivõimu enesepilt, kodanike subjektsus ja poliitiline tegevus. Põhiliinide alusloogikateks on vastavalt riigiparaadi valitsemisvõimekus, rahvusriiklus, põhiseaduspatriotism ja õigusrahu. Käsitleme neid järgnevalt, keskendudes kontseptuaalse ruumi markeerimisele ja ideaaltüüpide esitamisele.

Alusväärtused on kujunenud riikluse väljaarenemise loogika alusel, seejuures eriti kõrgmodernsuse mõjul. Nagu äsja välja toodud, kohanduvad riigid üleilmastumise toodavate muutustega, proaktiivse kohandumise ehk postmodernse riigistrateegia üheks näiteks on ka Euroopa Liit ise. Samas toimub kohandumine olemasolevalt põhjalt ja vähemalt täna püütakse legitimeerivaid põhiliine uute oludega sobitada, mitte vahetada.

Põhiliinid avalduvad riigiti ja periooditi erinevas mahus ja suhtes ning mõistagi ka põimuvad sisuliselt. See on eriti oluline, teades, et riigi toimimiseks on vaja efektiivset, mitte täiuslikku legitimeerimist (vt nt Weber 1978, Käärik 1998) ja et seetõttu on võimalik põhiliinidega teatud piirini manipuleerida. Üks legitimeerimistüüp võib teist teatud piirini asendada ja ühte võib teatud piirini teiseks üle kanda. Põhimõtteliselt on mõeldavad ka teisttüüpi legitimeerivad alusliinid, ent sellisel juhul ei räägiks me enam euroopalikust riigisisust selle artikli mõttes.